

ZARZĄDZENIE ZASTĘPCZE
WOJEWODY LUBUSKIEGO
NR NK-I.4131.244.2017.ASzc
z dnia 20 czerwca 2018 r.

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1103), po zasięgnięciu opinii Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

zarządza się, co następuje:

§ 1. Ulicy Marii Rozwens położonej w mieście Czerwieńsk nadaje się nazwę marsz. Józefa Piłsudskiego.

§ 2. Zarządzenie zastępcze wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubuskiego.

Uzasadnienie

Obowiązująca od 2 września 2016 r. ustawa z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy jednostek organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (tekst jednolity Dz. U. z 2018 r., poz. 1103, dalej ustawa) w art. 6 ust. 1 nałożyła na organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego obowiązek zmiany nazw budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniających osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W przypadku niespełnienia ww. obowiązku wojewoda, na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy, w terminie 3 miesięcy od dnia, w którym upłynął termin, o którym mowa w ust. 1, wydaje zarządzenie zastępcze. Wydanie zarządzenia zastępczego wymaga opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu potwierdzającej niezgodność nazwy obowiązującej w dniu wejścia w życie ustawy (art. 6 ust. 3).

Pomimo upływu dwunastomiesięcznego terminu Rada Miejska w Czerwieńsku nie wykonała ustawowego obowiązku i nie dokonała zmiany nazwy ulicy Marii Rozwens w mieście Czerwieńsk. Obowiązek nadania nazwy przeszedł w takim przypadku na wojewodę.

Wojewoda Lubuski pismem z dnia 3 listopada 2017 r., znak NK-I.4131.244.2017.ASzc wszczął postępowanie nadzorcze, występując jednocześnie do Rady Miejskiej w Czerwieńsku o przesłanie uwierzytelnionej kopii uchwały dotyczącej nadania nazwy ulicy Marii Rozwens w Czerwieńsku wraz z uzasadnieniem oraz innych uchwał / aktów dotyczących tej ulicy, jeżeli zostały podjęte.

Pismem z dnia 9 listopada 2017 r., znak BRM.0004.36.2017, Przewodniczący Rady Miejskiej w Czerwieńsku poinformował, że w archiwum Urzędu Gminy i Miasta w Czerwieńsku oraz w archiwum w Zielonej Górze nie znajduje się uchwała ówczesnych organów gminy o nadaniu nazwy ulicy Marii Rozwens w Czerwieńsku.

Pismem z dnia 15 listopada 2017 r., znak NK-I.4131.244.2017.ASzc, Wojewoda Lubuski zwrócił się w trybie art. 6 ust. 3 ustawy do Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu o opinię odnośnie niezgodności nazwy ulicy Marii Rozwens w Czerwieńsku z art. 1 ustawy.

Na mocy art. 6 ust. 3 w związku z art. 2 ust. 3 ustawy oczekiwanie na opinię wstrzymuje bieg terminu na wydanie zarządzenia zastępczego. Opinia Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania

Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wpłynęła do organu nadzoru w dniu 5 czerwca 2018 r. (pismo z dnia 29 maja 2018 r. znak: BUW-940-18(22)/18).

Zgodnie z przedmiotową opinią nazwa ulicy Marii Rozwens w Czerwieńsku jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Maria Rozwens (1895-1954) była działaczką utworzonej w czasie II wojny światowej z rozkazu Stalina komunistycznej Polskiej Partii Robotniczej. Z jej ramienia była członkiem Gminnej Rady Narodowej – komunistycznej jednostki samorządowej. Była także członkiem Komitetu Powiatowego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej w Zielonej Górze. Zmarła w 1954 r. Pochowana została na cmentarzu komunalnym w Czerwieńsku. Jej dorobek życiowy został podsumowany na pomniku nagrobnym: „zasłużona działaczka PZPR i LK”, a w nekrologach pisano o niej: „aktywny członek KP PZPR”.

W świetle przytoczonych faktów historycznych, osoba Marii Rozwens stanowi symbol komunizmu, o jakim mowa w art. 1 ust. 1 ustawy. Powyższe znajduje odzwierciedlenie w nazwie ulicy, która wskazaną postać upamiętnia. Tym samym nazwa ta propaguje komunizm, a co za tym idzie jest niezgodna z art. 1 ust. 1 ustawy.

Wojewoda w pełni podziela i przyjmuje jako swoje wnioski płynące z opinii Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Stosownie do brzmienia art. 1 i 6 ust. 1 ustawy wskazać należy, że podstawowym jej założeniem było skuteczne wyeliminowanie z przestrzeni publicznej nazw propagujących symbole ustrojów totalitarnych, przy poszanowaniu miejsc pochówku, grobów i cmentarzy, a także własności prywatnej. Przedsięwzięcie zmiany nazw jest jednym z elementów polityki historycznej, jako kategorii historii służącej kształtowaniu świadomości historycznej społeczeństwa, w tym świadomości gospodarczej i terytorialnej oraz wzmocnieniu publicznego dyskursu o przeszłości w kierunku pielęgnowania więzi narodowych niezależnie od bieżącej polityki państwa. Polityka historyczna dotyczy interpretacji faktów, bytów i zdarzeń oraz jest rozpatrywana w kategoriach racji stanu społeczeństwa i narodu, jako element mający charakter długofalowy i stanowiący fundament państwa.

Nazwa ulicy Marii Rozwens w Czerwieńsku nie została zmieniona przez Radę Miejską w Czerwieńsku w ustawowym terminie, a obowiązek jej zmiany został potwierdzony przez Instytut Pamięci Narodowej. Mając na uwadze, że w 2018 r. obchodzona jest setna rocznica odzyskania przez Polskę niepodległości, Wojewoda Lubuski postanowił nadać niniejszej ulicy nazwę marsz. Józefa Piłsudskiego, którego zasługi na rzecz niepodległej Polski i jej powrotu na mapę Europy po blisko 123 latach nieobecności, są niekwestionowane.

Biorąc pod uwagę powyższe, wydanie zarządzenia zastępczego jest konieczne i uzasadnione.

Pouczenie

Na niniejsze zarządzenie zastępcze służy prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wielkopolskim w terminie 30 dni od dnia jego doręczenia, jeżeli brak możliwości wykonania obowiązku, o którym mowa w art. 6 ust. 1 ustawy, wynikał z przyczyn niezależnych od jednostki. Skargę wnosi się za pośrednictwem Wojewody Lubuskiego.

Wojewoda Lubuski

Władysław Dajczak